

Kausi-influenssasta

Joka vuosi maailmaa kiertävät influenssavirukset. WHO, maailman terveysjärjestö, seuraa viruksia ja sairastumisia maailmalla, jonka perusteella se tekee ennusteen tulevan kauden taudinaiheuttajista. Sen perusteella valmistetaan ns. kausi-influenssarokote, jossa on kahden, kolmen A ja B –influenssaviruksen pintarakenteita sekä tehostainetta, ns. adjuvanttia.

Kausi-influenssa voi olla vanhemmille ikäryhmille ja perussairauksia poteville riskiryhmille jälkitauteineen kohtalokas. Myös lapset sairastavat paljon influenssaa. Siksi kausi-influenssaa vastaan rokotetaan lapsia, sairauden vuoksi riskiryhmässä olevia ja yli 65-vuotiaita.

Sikainfluenssasta

Keväällä 2009 ilmestyi odottamatta uudenlaisen pintarakenteen omaava A - influenssavirus, joka alkoi sairastuttaa väestöä Meksikossa ja levitä sitten vähitellen maailmalle. Virus on todennäköisesti osaksi kehittynyt sioissa ja sai siksi sikainfluenssan nimen. WHO on nyt nimennyt sen virallisesti Pandeemiseksi A (H1N1) 2009 influenssavirukseksi. Väestöllä ei ole paljonkaan vasta-aineita virusta kohtaan. Kuitenkin näyttää siltä, että 40-50 –luvuilla, ja aiemmin, jossakin kiertävässä influenssaviruksessa on ollut samoja piirteitä.

Syksyn 2009 pandemia-aalto Pirkanmaalla opetti, että sairaalahoitajaksojen ja välittömien kuolemien osuus oli suunnilleen sama kuin kausi-influenssa-aallossa olisi odotettu. Eroina kausi-influenssaan olivat aallon nopeampi kiihdytysvaihe, huipun lyhyempi kesto, bakteerijälkitauteja oli vähemmän ja se, että lapsia ja nuoria aikuisia sekä kaiken kaikkiaan perusterveitä joutui selvästi enemmän sairaalahoitoon ja tehohoitoon. Raskaana olevilla tiedettiin olevan myös suurempi riski sairastua vakavasti. Raskaana olevat ehdittiin rokottaa ennakkoon. Vain yhdellä raskaana olevalla todettiin H1N1-infektio (sikainfluenssa) ja sekin ennen pandemia-aaltoa, jolloin se oli vielä matkailijoiden infektio.

Kihniössä tautia todennäköisesti sairastettiin hyvin vähän.

Pandemiarokotuksista

Sikainfluenssavirusta varten on nopeasti kehitetty rokote vanhaan ”lintuinfluenssa” H5N1 mallipohjaan, jota on jo aiemmin ehditty testata ihmisillä. On saatu aikaan täsmärokote, jolta odotetaan 90% tehoa.

Suomessa käytettävä Pandemrix –rokote sisältää osia sikainfluenssaviruksen pintarakenteesta, ns antigeenista materiaalia, ja tehosteaineosia, ns adjuvanttia. Adjuvantin vuoksi virusmateriaalin osuus on vähäisempi kuin toisessa käytössä olevassa rokotteessa. Tämä adjuvantti sisältää yhdistelmän aineista, joita on käytetty tavallisissa kausi-influenssarokotteissa vsta 1997.

Adjuvantteina on mm siemenissä ja oliiviöljyssä olevaa ihmisen omaa steroidia, synteettistä E-vitamiinia sekä jauhoparannetta , jota käytetään useissa elintarvikkeissa. Säilyteaineena on tiomersaalia, joka sisältää saman määrän elohopeaa kuin yksi syöty silakka. Viruksen kasvualustana on käytetty kananmunaa, joten pieniä määriä kananmunan jäämiä voi myös olla kuten kausi-influenssarokotteissakin.

Koska rokotteessa ei ole elävää virusta, rokote ei voi aiheuttaa infektiota rokotettavalle eikä raskaana olevien kohdalla sikiölle. Euroopan lääkevirasto on myöntänyt Pandemrixille luvan annettavaksi raskauden kaikissa vaiheissa.

Rokotuksen yleisimmät haittavaikutukset ovat olleet paikallinen kipu ja päänsärky ja kuume. Väsymystä, lihaskipuja, vatsavaivoja esiintyy, kuten kausi-influenssarokotteellakin. Yhtään raskauskomplikaatiota ei Pirkanmaalla todettu. Neurologisia haittoja, kuten Guillan-Barre halvausta on nostettu esiin ja pelätty. Tiedetään kuitenkin, että kymmenistä miljoonista kausi-influenssarokotteella rokotetuista rokotetuilla on vähemmän Guillan-Barren halvausta kuin rokottamattomilla. Sen sijaan influenssan sairastaminen lisää kahden kuukauden ajaksi riskiä yli seitsenkertaiseksi.

Sikainfluenssan ensimmäinen aalto on loppuillaan. Uusi epidemia-aalto on Suomeen kuitenkin odotettavissa kevään tai ensi syksyn tai talven influenssakauden aikana.

Tämänkaltainen virustyyppi on ilmeisesti tullut jäädäkseen. Hyvä rokotuskattavuus nyt auttaisi siinä, ettei epidemia toistuisi rajuna. Rokotuksen suoja kestänee useita vuosia – asia selviää, kun nyt rokotettujen vasta-aineita seurataan ajan kuluessa.

Virusnäytteitä otettiin vain sairaalapotilaita. Muut korkeakuumeista hengitystietulehdusta poteneet eivät voi tietää sairastivatko sikainfluenssan. Siksi myös heidän kannattaa käydä rokotuksella. Haittaa siitä ei ole, vaikka olisi taudin sairastanutkin.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitokset sivut

http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi